

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԱԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Բոլոր Քրիստոնեայ հին և առաքելական եկեղեցիները — կաթողիկէ և Արևելեան — ունին իրենց ծագման և կազմաւորման շրջանէն խօսող աւանդութիւնները: Շատ բնական այս երևոյթը — քանի որ այդ օրերուն գոյութիւն չունէին թերթեր ու հրատարակութիւններ, ու ա՛յնքան նախնական մակարդակ մը կը պարզէին գրելու և իրար հետ հաղորդակցելու միջոցները — ոչինչով սակայն կը հակասէ եկեղեցիներու հիմին կամ արմատներուն խորութեան ու տոկունութեան — զորունք դժոխոց զնա մի՛ յաղթահարեցնեն — կամ հաւատքին և դաւանանքին ուղղափառութեան:

Մեր այս հաստատումը հիմնաւորուած է առաւելարար Յովհաննու Աւետարանը եզրափակող նշանակալից համարին վրայ, թէ Յիսուսի ըրած գործերը — կամ Անոր աստուծոյ կեանքին հետ մօտէն կամ հեռուէն առնչութիւն ունեցող դէպքերն ու եղելութիւնները — ամբողջովին չեն արձանագրուած, և չէին կրնար արձանագրուիլ իրենց անսահմանօրէն ծաւալուն հանգամանքին պատճառաւ, Ս. Գրոց մէջ:

Մեզ նման հաստատումներ ընելու և այս կարգի խորհրդածութիւններ կատարելու մղիչ ոյժը կու գայ նորաբոյս եկեղեցիներու — կը խղճահարիմ բառը զըլխազրելէ, «աղանդ»ը աւելի յարմար պիտի գար — վերջերս եւրոպական ձայնափեռէ մը Արևելեան և Առաքելական եկեղեցիներու հասցէին ըրած անճաշ մեղադրանքէն, իբր թէ աւանդութիւններու անտեղի առատութեամբը պղտորած ենք պայծառութիւնը մեր բիւրեղ հաւատքին:

Աւանդութիւններու դէմ բարբառող բարեկարգեալ՝ եկեղեցիներէն շատեր — անոնց թիւը այնքա՛ն մեծ է ու անկայուն — իրենց յարձակման թիրախ դարձուցած են ամենէն աւելի Ս. Կոյսին անձը: Կ'ուրանան մանաւանդ անոր վերափոխման աւանդութիւնը, զոր կը նկատեն ինքնանար ու մտացածին վարդապետութիւն:

Մեզի տարօրինակ չի թուիր երբեք այդ բանգէտներուն այս տեսակէտն ու

կեցուածքը, քանի որ անոնք կ'ուրանան կուսութիւնը Տիրամօր, ինչպէս նաև սրբութեան յատկանիշը ամէն արարածի:

Տիրամօր սրբութիւնն ու յաւերժական կուսութիւնը, իբրև Ուղղափառ եկեղեցւոյ (եկեղեցիներ չկային դեռ երանեալ այդ օրերուն) հիմնական վարդապետութիւն, ընդունուած և հռչակուած է 431 թուականին Եփեսոսի մէջ գումարուած երրորդ Տիեզերակոյն ժողովին կողմէ, որուն մասնակցած են 200 հայրապետներ, տալով անոր Աստուածածին մակդիրը: Բոլոր այն եկեղեցիները, կամ իրենք զիրենք այդպէս կոչել յանդգնող անգլուխ ու անկազմակերպ կազմակերպութիւնները, որոնք կը մերժեն յիշեալ ու նախորդ երկու Տիեզերական ժողովներու մէջ բանաձեռուած վարդապետութիւնները, դուրս են Ընդհանրական եկեղեցւոյ մարմինէն, և որոնց որակւածին համար ցաւ է մեզ գործածել «հերձուածող» և «հերետիկոս», առնուազն ոչ — ուղղափառ մակդիրները:

Վերափոխման աւանդութիւնը, եթէ նոյնիսկ իր ետին չունենար միահաղոյն դաւանութիւնը բոլոր Ուղղափառ եկեղեցիներուն, ամբողջապէս հաշտ է ողջամիտ տրամաբանութեան: Մայրը ամենասիրելի էակն է մարդ արարածին: Մենք ուրախութիւն պատճառելու համար մեր մայրերուն, կ'ընենք մեր գերագոյն կարելին: Քրիստոս, որ տէրն է կեանքին ու մահուան, կրնա՞ր միթէ թողուլ որ որդնակեր ըլլար մարմինը իր սիրասուն մօր և չփոխադրէր զինք իր մօտ, իբրև թագուհի երկնքի և երկրի ընելու զինքը բնակիչը յաւերժական լոյսի կայանին:

Աւանդութեան շնորհիւ է որ եկեղեցիներ հաստատուած են իրենց առաքելական հիմնադրութիւնն ու հանգամանքը: Սուրբ երկրի սրբաւայրերէն գրեթէ իւրաքանչիւրը ունի իր աւանդութիւնը:

Աւետարանները տուած են մեզի հիմնատարքը մեր հաւատքին: Աւանդութիւնները կոչուած են զայն առաւել հիմնաւորելու և պտղաւորելու, և ոչ թէ քանդելու կամ անէացնելու:

ԳԷՈՐԳ Ս. ՃԻՆԻՎԻԶԵԱՆ